

трибуна

АРСЕНАЛ

Приемник на в. "Заводска трибуна"
Издание на "Арсенал" АД

на стр. 2

Арсеналска гордост:
90 години цех Строителен

7 ноември 2014 г. • година IV • брой 92

Акценти

СЪС 150 ЛЕВА ВДИГАТ ЗАПЛАТИТЕ В НЯКОИ ЗАВОДИ НА „АРСЕНАЛ“

Ръководството на фирмата готови и нови бонуси за колектива

Янко Костадинов
Директор "Финанси и икономика" на "Арсенал"

Със 150 лева се увеличават заплатите на работещите в заводите 3 и 4 в „Арсенал“ АД, считано от 1-ви ноември тази година. Увеличението е компенсация за отдалеченост на работното място, което ще получават заетите в тези два завода. Решението за бонуса е на ръководството на „Арсенал“ съвместно с ръководствата на двата фирмени синдиката - КТ „Подкрепа“ и КНСБ. Допълнителните месечни стимули от 150 лева за отдалеченост ще се получават от работещите в двата завода за пълен работен ден на база електронен табел. За пълен работен се зачитат само фактически присъственото време, командировките и часовият служебен отпуск.

Продължава на стр. 4

НОИ ОТЧЕТЕ: МНОГО СА НОВИТЕ ПЕНСИОНЕРИ

Рекордьори са в полицията и армията - 71% ръст

Продължава на стр. 3

Замразените стаж и възраст за пенсиониране и несигурността как ще се променят условията от 1 януари очаквано карат хората да не отлагат излизането в пенсия нито ден. Напливът обаче надхвърля прогнозите на Националния осигурителен институт и съответно ще надвиши очакваните разходи за пенсии за тази година, става ясно от публикуваните данни на сайта на НОИ през седмицата.

От януари до септември тази година новите пенсии за стаж и възраст са се увеличили с над 50% спрямо същия период на 2013 г. Истински бум има и при пенсионираните полицаи и военни - те са се увеличили с над 71%. Данните са само за новоотпуснатите пенсии за 9-те месеца на годината.

39 677 българи са се пенсионирали с изпълнени условия за стаж и възраст към края на септември.

В БРОЯ ЧЕТЕТЕ:

на стр. 3

Експертно:
Пенсионната реформа -
страхове и надежди

на стр. 7

Среци
Професор Пантев:
Днешните будители спят

СЕРИОЗНО УВЕЛИЧЕНИЕ НА ПАРИТЕ ЗА БОЛНИЧНИ

Само в „Арсенал“ за 9-те месеца на годината платената от работодателя сума за първите 3 дни от болничните е почти 600 хиляди лева

Болничните листове, които НОИ е платил през първите девет месеца на тази година, са се увеличили с над 400 хиляди - или с 3,4% в сравнение със същия период на миналата година и броят им е над 11,8 млн. Това става ясно

от официалните данни на НОИ, оповестени през седмицата. Въпреки че за момента пари за тази цел в НОИ все още има, до края на годината остават близо 3 месеца и не е ясно какво ще стане. Тревожната тенденция е от 2011 година насам и бележи ръст постоянно.

Само в „Арсенал“, което по брой на заетите е сред най-големите предприятия в страната и най-голямото във ВПК, болничните дни за периода от 1-ви януари до края на септември тази година, ползвани от работещите във фирмата, са 53 476 дни, като в това число се включват и болничните за битови и трудови злополуки, както и болничните за бременност и раждане. Общата сума, платена от работодателя - „Арсенал“, на работниците за първите 3 дни от общия им брой дни в болнични, която съгласно законодателството у нас се поема от работодателя, е 566 587.65 лева.

Продължава на стр. 4

За втора поредна година оръжейниците-ветерани от Завод 1 на „Арсенал“ се събраха на традиционната си среща: за да се видят, да обменят спомени, да се запознаят с настоящите пазители на дирята, оставена след тях. Инициатор на срещата, събрала и много бивши директори на Завод 1, бе председателят на заводския комитет на КНСБ в завода Атанас Касабов.

сн. Христо Стрешков

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов,
Цветан Шиков, Добрин Драгнев.

Редколегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова,
Първолета Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Венко Юнаков.
Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

Татяна Ирязова:

МИЛО МИ Е В „АРСЕНАЛ“!

Както навсякъде в оръжейната и в строителното звено нещата се подреждат отдалеч. Още напролет всеки завод подава план за нужните му ремонти. Съставя се цялостна програма на плановите строителни дейности, после се изпълнява. Но, освен предвидените, тук възникват и много непредвидени дейности. Затова Ирязова казва: "При нас всичко е „На пожар!“. И често има задачи „от днес – за вчера“. Но строителите се справят. Тайната на справянето началникът вижда в професионализма на екипа и в разбиралиството, което тук е традиция.

На времето, когато навръх рождения си ден през 1977-ма Татяна постъпва тук, в арсеналското строителство са заети повече от 160 души. Те водят халета, административни сгради и „битовки“ не само на основната площадка, но и в поделенията извън Казанлък – Устрем, Хлябово, Черноочене, Войника, Стралджа... „Хората се радваха много, щом почнем нещо да строим, защото им давахме работа“, помни Ирязова. Тя категорично отказала след завършването на Строителния техникум в Стара Загора да работи каквото и да било друго. „Завърших за строителен техник и това искаам!“ – е принципът на Татяна. В „Арсенал“ била посрещната от ветерана на звеното Васил Тенев. „Благодарна съм на колегите, от които съм се учила“, казва единственият днес технически ръководител в „Арсенал“. „Почвачето от тях, за съжаление, са починачали...“, добавя Ирязова. Но духът им остава. С наученото от тях дневният началник цех подбира персонала си внимателно. Така, че да не се налага, ако някой не става за професията, да бъде освобождаван. „Преживените съкращения на два пъти при нас са най-тежките моменти в работата ми през годините“, казва шефът на арсеналските строители. И се надява повече да не ѝ се налага да се занимава с това – да уволнява колеги. Ирязова се радва, че новите договори на „Арсенал“ позволяват производството да се разраства, фирмата да подобрява все по-вече състоянието си: „Надявам се вече нещата в „Арсенал“ да тръгнат добре“. Хората, които управлява, макар и от съпътстващите дейности, не пряко свързани с производството на пръв поглед, са повече от нужни на оръжейницата. Затова тя ги подбира внимателно. Държи на опита, но и на желанието да се учиш в занаята. Затова се радва на онези момчета, които, дошли съвсем неуки, само за две-три години успяват да станат майстори. Монтажници, тенекиджии, стъклари, бояджии, дърводелци, строителни работници... българи, роми, турци... Шарен е екипът от хора на Строителния цех. Но за тях шефката им казва: „Всички сме едно семейство! Имаме си голямо доверие... Много са ми хубави момчетата!“. Доверието е: „Като при комунизма“ – не изчезва нищо чуждо, камо ли стотинките за общото кафе. Както и на други места в „Арсенал“, хората тук си помагат да

леч извън ангажиментите в рамките на работния ден. Особено, когато някой има

отбележа арсеналското строително звено навръх Димитровден, професионалният

Началничката Ирязова

Една жена ръководи най-мъжкия арсеналски цех, където близо 40 момчета на средна възраст от 40 години ежедневно катерят скелето по арсеналските строителни площиадки. Една жена – Татяна Ирязова, иначе – поironия на съдбата, чиста зодия Дева, по мъжки казва: "Колективът ни е отличен. Аз имам един принцип. При мен делба на мята: каквото за Иван – такова и за Хасан!". Четиридесетимата от Строителния цех на „Арсенал“ са свикнали да си казват всичко директно, без уврътания. И без „плюнки“ зад гърба. Тая работа, строителната, усуквания не търпи. Началникът на цеха Ирязова е убедена в това: 34 години работа тук са достатъчни, за да го знае. Както знае и всеки сантиметър, „всяка керемидка“ от всеки покрив тук. Катерила е арсеналските покриви – до един! Това сякаш помага на Ирязова да гледа на нещата от живота „от високо“. Намерила е своята си свобода. Избягала е от града и си живее в къщата на село. „Когато си искаам, правя нещо, когато решава – хващам книжката“, усмихва се Татяна през мъдростта на опита. Мъдрост, която е събрала не само от лична житейска практика, но и от опита на другите, описан в книгите. Любимото й занимание за свободното време е четенето на стотиците томове от домашната библиотека, която е нейната домашна страсть.

нещо въръщи да си строи или ремонтира. Усещането за екипност, същото, кое то на времето се наричаше „колектив“, арсеналските строители пренасят извън портала и по време на общите празници. Затова купонът, организиран от

празник на строителя. Огромна торта, закачливо украсена с мистрии, кофи и прочие „дюзени“ зарадвала юбилярите. Тортата, спретната от хората в стола на Йонка Велчева, е подарък от КНСБ. Има си и фойерверки – на юбилей като на

Колективът на цех Строителен в „Арсенал“

шефката Ирязова за Димитровден, е шумен, дълъг и пълен с емоции. 90 години

юбилей! За празника канят и бивши колеги, Ирязова подготвя внимателно всяка

подробност: „Исках да се запомни“ – за да се усетят истинският празник и духът на юбилята. Снимките от сбирката показват, че точно така е било – весело: „Страхотно си изкарахме!“ Като на времето, когато строителите тръгвали по екскурзии из България след поредния предсрочно предаден обект. „Най обичахме спешните задачи“, смее се Ирязова: след предаването на обекта предсрочно строителите тръгвали по пътищата на страната с парите от поредната награда за ударен труд.

Трудът бил ударен наистина. „В строителството лесно няма. Всичко е трудно“, усмихва се Татяна. И в спомените ѝ се редят нови халета, огради, административни сгради, „битовки“, покриви, площиадки... Арсеналските строители били командирани за ремонти на станцията в Несебър /от март до юни/ и дори – във Военно-медицинската академия, с която казанлъшката оръжейница има договор за лечение на работници и служители. Днес това са хората, вдигнали новите сгради на терена в Мъглиж и новия цех 5/600. Тези 38 души познават всяка педя арсеналска територия: възстановяват след аварии и инциденти, замазват, сменят настилки след течове..., всичко по строителството е в техните ръце. Без дейностите по ел. и ВиК. „Строим от А до Я“, лаконична е Ирязова. Работят в тясна връзка с транспортното звено на „Арсенал“, с колегите от Проектирането, изцяло извършвано от арсеналските специалисти на Христина Петрова. И добавя с широка усмивка: „Щом сме в „Арсенал“, сме свързани всички. Свързаността не е само в работата. Мило ми е в „Арсенал“, казва шефката на Строителния цех. През годините момчетата, които някога е посвещавала в занаята, вече са големи мъже. Сантиментът към работата се усеща и в думите: „Хубаво е да кажеш: това е построено под мое ръководство!“. „Виждам, че остава нещо след мен...“, са простите думи, които кри-

само по-дребни ремонти. За сметка на това е помогала на близки и роднини. Машабните дейности са в „Арсенал“. Работата е огромна, проверките от институциите – също. „Съкъсват ни от проверки“, смее се Строител №1 на казанлъшката оръжейница. Нейните хора работят и в жега, и в студ, освен, ако не е толкова силен, че да прави материалите негодни. „Или всички работим, начело с мен, или никой!“, е просто правило на шефа Ирязова. Към хората си тя се отнася еднакво, защото: „Никой не е по-гладен от другия.“ Вероятно затова колективът е много сплотен. Важното в тая работа е и друго: трябва дарба, талант... „Насила не става“, отсича опитният строителен техник. С навика на опита Татяна подрежда задачите така, че вътрешните дейности да остават за зимата. Но никога в тази работа нещата не могат да се планират до край. „Нашата професия е сурова, мъжка, но най-важното е да си на един език с хората, да бъдеш заедно с тях“, споделя Ирязова. И допълва простиличко: „Както аз, така и те са работници на „Арсенал“. Татяна никога не е напускала фирмата. Не ѝ минава през ума. Освен веднъж, когато уж се „запалила“ по идея на колега, но: „Той излезе несериозен...“. „Хубаво ми е в „Арсенал“, животът ни минава там...“, усмихва се Татяна. Цехът по строителството, който тя ръководи, е в структурата на Завод 0 – под ръководството на инж. Цветан Шиков и ресорния директор по техническите въпроси инж. Христо Стрешков. Макар пръснати навсякъде по арсеналските терени, строителите на Ирязова си имат отлична собствена материална база с работилници и много добри битови условия за почивка. Татяна помни голото поле на тази битова сграда, която тогавашният шеф Тенев първо начертал върху кутия от цигари „Сълнце“...

Татяна помни много неща. От всичките си някогашни съученици само тя остава докрай вярна на професията на строителния техник. Обича си я. Нищо, че е по мъжки трудна. А може би – точно затова. Прибрала се в Тулово, за да гледа болния си баща, Татяна днес няма никакво намерение да се връща да живее в града. Естествените отношения между хората, доверието, помощта от приятел и съсед, сбирките и срещите на човек с човека, са нещо, което я задържа на село. Когато си иска, подрежда градинка, когато не – чете. Пренася книги от богатата библиотека в Казанлък, за комплектоването на която е ставала някога и в 4 сутринта, за да се нареди на опашка пред книжарницата. И сега си купува книги. Но по-рядко. Но четенето върви същото темпо. Като задачите „от днес – за вчера“ по строителните площиадки на „Арсенал“.

Диана Рамналиева

От първо лице - Любомир Лалев:

ПЕНСИОННАТА РЕФОРМА НЕ ТЪРПИ ОТЛАГАНЕ

Вестник „Трибуна Арсенал“ следи отблизо една от най-щекотливите в обществото теми – пенсионната реформа, която засяга огромното мнозинство от българите, на практика – всички в трудоспособна възраст, особено онези от тях, за които надеждата за пенсиониране постоянно и сякаш завинаги, се отлага във времето.

В края на месец октомври тази година председателят на КНСБ у нас – Пламен Димитров, събра синдикалисти от областта на среща в Стара Загора. На срещата присъстваха и представители на арсеналската организация на КНСБ. По време на разговорите на синдикалистите от КНСБ наделява мнението, че реформата следва да се обсъжда и коментира, след като Народното събрание и правителството изберат един от трите коментирани тия дни варианти за промени в условията на пенсиониране и финансирането на пенсионните фондове.

„Трибуна Арсенал“ предлага на читателите коментар на ситуацията около пенсионната реформа, направен от председателя на КТ „Подкрепа“ във фирмата - Любомир Лалев. Той споделя проблемите от първо лице.

Пенсионната реформа е нещо, за което от години повече се говори, отколкото да се провеждат решителни действия за промяна. Прекаленото политизиране и липсата нерешителност поради факта, че този процес ще е болезнен за голяма част от

която все повече хора губят доверие, никой не знае кога ще се пенсионира, каква ще бъде неговата пенсия и дали ще я дочака.

Притесненията ни са основателни и примерите за това са много. По данни на Държавно обществоено осигурява-

**Любомир Лалев,
Председател на
КТ „Подкрепа“
в „Арсенал“**

нашето общество, отлагат разрешаването на проблемите, трупали се през годините. Като резултат от бавното на истинските реформи имаме пенсионна система, в

ване през 2013 г. разходите за пенсии достигат почти 10% от БВП и тенденцията е към увеличаване. Този процент е най-голям за периода 2003 г.-2013 г. Приход-

дите от осигуровки покриват едва 47% от общите разходи, а разликата се допълва от републиканския бюджет (т. е. не от същинските източници на приходи). За 2013 г. допълването е в размер на 4.7 милиарда лева. Става така, че поради нарастването броя на хората, които са родени след 1959 г., все повече средства от постъпилите в НОИ се преразпределят към частните пенсионни дружества – универсалното и професионалното осигуряване. До 2000 г. тези средства са оставали в НОИ. Дупката се покрива от данъчни приходи и от бюджета на държавата и по този начин, с част от данъците, ние наливаме пари в частните пенсионно-осигурителни дружества, а там картинаката е тъмна. Засега никой не тегли, всички внасят и чак когато започне масовото плащање на пенсии от универсалния фонд (след 2020 г.), ще стане ясно как са управлявани тези пари. Частично това ще проличи още от началото на 2015 г., когато според КСО професионалните пенсионни фондове ще започнат да плащат пенсите на заетите при 1-ва и 2-ра категория труд.

Ако към всичко това се прибави политическата нестабилност, демографската криза, проблемите на трудовия пазар, появата на все повече лица с професия „безработен“, които не желаят да работят, но

с удоволствие ще се сдобият с пенсия (зашто системата им позволява), завишият брой инвалидни пенсии и др. се очертава картина, която е повече от тревожна. Съществуват още много факти, които могат да разпалият нашите страхове, но това не е нужно.

През последните месеци се чуха различни предложения, целящи раздвижване на реформата в пенсионната система. Някои от тях – като плавното увеличаване на възрастта и осигурителният стаж, са познати от започнатото при правителството на ГЕРБ увеличение на стажа и възрастта с по 4 месеца всяка година. Сега се говори за още по-плавна реформа, като промените за стаж и възраст ще са вероятно на 3 години. Предвижда се увеличаване на осигуровките за пенсия и тези за безработица с 1 или 2 процентни пункта, обвързване на осигурителния доход с минималната работна заплата, лични пенсионни вноски от държавните служители и други.

Повечето мерки са в посока стабилизиране и укрепване на пенсионната система или поне забавяне нарастването на дефицита в Държавното обществоено осигуряване. Почти незабележими са мерките, които създават необходимите стимули за плащането на осигуровки върху

реалните доходи, за оставане на работа до по-голяма възраст, както и намаляване на злоупотребите с възможностите за ранно пенсиониране (пенсии за инвалидност). В различните предложения не откриваме най-главното – ще растат ли пенсите? Никъде не се говори за размер, начин на увеличаване и т. н. Като цяло се променят параметрите и не се споменава дали моделът на системата е верен. Дали е вярна посоката, в която вървим през последните 15 години?

Ако стриктно се спазват тези мерки, в най-добрия случай ще закрепят сега действащата разходопокривна пенсионна система. Важно е да се признае, че системата има нужда от генерална реконструкция. Наложително е да не се губи повече време, а да се постигне широк консенсус относно това, как да бъде създадена стабилна и адекватна на демографските промени пенсионна система, след което да се работи последователно и неоотклонно така, че това това да се постигне.

**Любомир Лалев,
Председател на
КТ „Подкрепа“
в „Арсенал“ АД**

Продължение от стр. 1

...МНОГО СА НОВИТЕ ПЕНСИОНЕРИ

Това е с 51% повече спрямо деветмесечието на 2013 г., когато новите пенсионери са били близо 26 300. Със-

смесен стаж са 21 546 души, или с 44% повече спрямо миналата година. Хората от най-масовата, 3-та катего-

рия, излезли в пенсия през тази година, пък са се увеличили със забележителните близо 61% – до малко над 18

хил. души. За сравнение, към края на миналия септември, преди БСП да стопира увеличението с по 4 месеца на стажа и възрастта, те бяха над 11 200. Едва 95 българи, работили тежък труд (пър-

домства са били 1246, а тази - 2136.

Общо 75 400 са българите, които са излезли в пенсия от началото на годината до края на септември. Тук се включват и хората, получили пен-

Варианти на пенсионната реформа:

1. Удължаването на възрастта за пенсиониране с по 4 месеца годишно, докато за мъжете тя не достигне 65 години (през 2018 г.), а за жените - 63 години (през 2021 г.).

С увеличаването на възрастта ще нараства съответно и изискваният осигурителен стаж – съответно до 40 години за мъжете и 37 години за жените.

2. Изравняване на възрастта за пенсиониране на мъжете и на жените, което е изискване на Европейския съюз. Едно от предложението е това да стане постепенно до 2036-та година, а според друго – до 2028 г. Според втората схема през първите две години от реформата (2015 и 2016 г.) възрастта нараства с по два месеца и за жените, и мъжете, а после за жените започва да расте по-бързо (с по четири месеца годишно), за да се изравни през 2028 г. с възрастта за мъжете (тя ще расте с по 1 месец годишно).

3. Възрастта да се увеличава автоматично, според годината на раждане като изравняването за двата пола настъпва през 2032 г.

Аналогично със същите стъпки се предлага да се увеличава и изискваният осигурителен стаж, за да достигне 40 г. за мъжете и 37 г. за жените.

За работещите в тежките професии се предлага изискванията за стаж да се запазят, а възрастта за пенсиониране да нараства със същата стъпка, както в масовата трета категория труд. За работещите в специалните ведомства предложението е отново изискването за стаж да се запази, а да се въведе изискване за възраст след 3-5 години.

4. Смесена система за изплащане на пенсите на работилите в първа и втора категория труд преди 2001 г. За стажа си преди тази дата те ще получават пенсията си от НОИ, а за останалото време – от професионалните фондове. Проблемът е, че въпреки неколократните отлагания, в професионалните фондове не са се натрупали достатъчно средства за адекватни пенсии на работилите в първа и втора категория труд. Срокът на последната отсрочка изтича на 1 януари 2015 г., което означава, че избраният на 5 октомври парламент трябва бързо да направи законова промяна за тях – да удължи за пореден път срока или да гласува за смесената система. Решение по този въпрос към момента няма.

хил. души. За сравнение, към края на миналия септември, преди БСП да стопира увеличението с по 4 месеца на стажа и възрастта, те бяха над 11 200. Едва 95 българи, работили тежък труд (пър-

домства са били 1246, а тази - 2136. Общо 75 400 са българите, които са излезли в пенсия от началото на годината до края на септември. Тук се включват и хората, получили пен-
ва и втора категория), са се пенсионирали от началото на годината. Тук се отбележва намаление с над 10%.
Близо 900 повече са и полицаите и военните, излезли в пенсия тази година. Това е ръст с над 71%. Миналата година новите пенсии за служители на специалните ве-

ции, несвързани с трудова дейност. Заради намалението в броя на някои от тях спрямо 2013 г. общият ръст в броя на новите пенсии е 25%.

Продължава на стр. 5

...ВДИГАТ ЗАПЛАТИТЕ...

Продължение от стр. 1

Това е поредният жест на ръководството на Специални фирмени авт-

дор до работното място. джи Димитрово, Енина, Розово, Овощник, Черганово.

ви, което работещите ще получат до 25-ти декември тази година.

Отделно от това в дружеството предстоят преговори на ръководството с двата фирмени синдиката за увеличаване на работните заплати на всички заети в дружеството, считано от 1-ви януари 2015 година. Очакваното увеличение е в рамките на 10%.

С този ход практическите минималната работна заплата в оръжейницата след 1-ви януари 2015 година ще е по-голяма от минималната за страната и ще надхвърли 380 лева. Като се добавят и действащите сега стимули по КТД, реално минималната работна заплата в дружеството ще достигне 440 лева,

съобщи за „Трибуна Арсенал“ Янко Костадинов, директор

„Финанси и икономика“ в „Ар-

сенал“.

С предвидените увеличения на практика от 1-ви януари следващата година и средната работна заплата в „Арсенал“ ще стане по-висока от средната работна заплата за страната.

Трети, специален, жест към работещите във фирмата прави ръководството на „Арсенал“ за последните 3 месеца на годината. Вместо досегашните ваучери за храна, в размер на 40 лева месечно, които работещите получават от месец август, за периода октомври, ноември и декември ваучерите ще са в размер на 60 лева месечно. Жестът е своеобразен предколеден бонус за работещите във фирмата, като амбицията на ръководството на „Арсенал“ е подобен жест да бъде направен и в навечерието на Великденските празници.

Деляна Бобева

дружеството към заетите в двата завода след осигуряването на безплатен транс-

буси извозват работещите в заводите 3 и 4 от градовете Крън и Мъглиж и селата Ха-

Практическото увеличение на заплатите ще се отрази в плащането за месец ноем-

при, което работещите ще получат до 25-ти декември тази година.

СЕРИОЗНО УВЕЛИЧЕНИЕ НА ПАРИТЕ ЗА БОЛНИЧНИ

Продължение от стр. 1

Грубата и проста сметка показва, че

средно всеки един от 5 257-те работещи в „Арсенал“ за 9-те месеца на годината е ползвал 10 дни отпуск,

нични поради бременност и раждане са най-много за първите 2 месеца на годината, когато те са съответно 1051 и 938.

Според работещи от много

се спекулира с болнични листове при липса на работа или платен отпуск.

Не е тайна и възможността да се „купи“ болничен лист.

видове социални помощи. Тя обаче е сериозно изпитание за работодателите, особено на големи фирми, където има много заети и съответно тези суми са големи. Затова

целта е да спрат злоупотребите. Това е и причината работодателските организации да настояват за спешни промени в законодателството, регламентиращо изплащането на болнични, тъй като пряко усещат тежестта на проблема върху сметките си. Затова очакванията към новия кабинет са големи в тази посока. Те обаче надали ще се оправдаят, предвид на това, че подобни предложения за промени няма в социалния пакет от такива, които служебният кабинет „Близнашки“ и социалното министерство подготвят за следващото правителство, макар че за титуляр в новия кабинет на този пост отново се сочи сегашният социален министър Йордан Христосков.

От ГЕРБ обаче са категорични, че вместо връщане към стар модел, следва да се измисли нов. Работодателите на свой ред искат старото положение - да плащат само първия ден от болничните на работниците си.

Крайното решение се очаква съвсем скоро, защото подготовката на бюджета за следващата година вече чука на вратата и този проблем не минуемо ще бъде сложен на масата.

Деляна Бобева

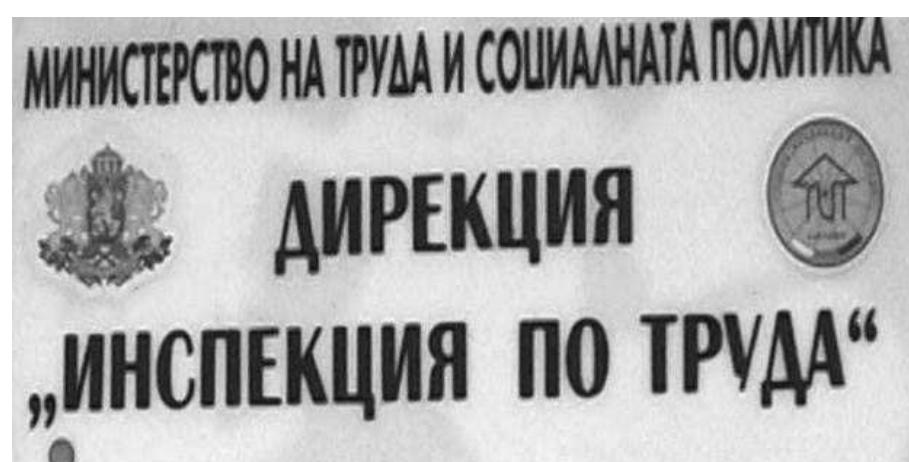

години с подобен вид информация, ръстът на болничните има много обяснения, като само част от тях са свързани със здравословното състояние на хората. Не е тайна за никого, че

Всичко това води до стряскащата статистика и сериозното увеличение на парите за изплащане на болнични. „Дупката“, която по този начин се отваря в НОИ, е единият проблем, който застрашава изплащането на други

от бизнеса настояват да се върне разпоредбата, която бе в сила до 2010 г. и предвиждаше фирмите да покриват само първия ден от болничния.

ПРОВЕРИХА ФИРМИТЕ, РАБОТЕЩИ С ВЗРИВНИ ВЕЩЕСТВА

Четири предприятия, от общо 6, работещи с взривни вещества, подлежащи на контрол, провери през октомври Инспекцията по труда в Стара Загора. Проверките бяха извънредни и обхванаха, както фирми, работещи с такива вещества, така и предприятия в сферата на строителството. Повод за проверките стана тежкият инцидент в завод „Миджур“ в Горни Лом в началото на месец октомври, при който загинаха 15 души и бяха унищожени голяма част от цеховете и складовете на завода.

Проверени са 4 предприятия, които работят с взривни вещества. Проверявящите са установили, че има подобрение в организацията на работа. Констатирани са 60 нарушения. 14 души са отстранини от работа, тъй като не са имали необходимата квалификация. Съставени

са 2 акта за установяване на административно нарушение.

На-честите нарушения са непочистена територия около складовете за съхранение на взривни вещества, не добре матирани прозорци, не добре водена отчетност на взривните материали.

В почти всички предприятия са разработени мерки за безопасност на работа и е въведен контрол по спазването им.

В сферата на строителството са проверени 55 фирми, а направените проверки са 70. Установените нарушения са 291. Издадени са 287 задължителни предписания. В тези предприятия е установен само един случай на работник без трудов договор.

„Трибуна Арсенал“

Продължение от стр. 3

...МНОГО СА НОВИТЕ ПЕНСИОНЕРИ

Лични пенсии са получили 68 909 души (с над 30% повече), докато наследствените пенсии намаляват с над 14% - до 6491. Инвалидните пенсии забавят темпа си на растеж, но делт им от всички лични пенсии е все още значителен - 35%. До края на септември малко над 24 хиляди са новите пенсионери с инвалидност поради общо заболяване. Това е с близо 1900 повече спрямо 9-те месеца на миналата година, когато са отпуснати близо 22 200 инвалидни пенсии. Социалните пенсии за инвалидност са 2549 и те са с 4% по-малко спрямо м. г. Така към края на септември 466 819 души получават втора пенсия за инвалидност. В Консултивния съвет към социалния министър един от обсъжданите варианти е да отпадне този вид втора пенсия, защото тя не е свързана с осигурителен принос.

Данните на Националния статистически институт показват още, че към юни преразходът спрямо полугодието на 2013 г. е 6% за всички пенсии. За тази година в бюджета на Държавното обществено осигуряване са заложени 45.5 млн. лв. повече за пенсии само, за да се неутрализира напливът на нови пенсионери заради замразената пенсионна реформа. Те обаче са правени при разчети, че 15 300 българи ще спрат да работят в 3-та категория труд заради замразената пенсионна реформа. По всячко личи, че тези пари до края на годината няма да стигнат. А новите пенсионери няма да спрат до тук.

Затова трескало синдикати, работодатели и правителство търсят варианти за стопиране на процеса и съкращаване на периода, в който се изплащат пенсии. Предлагат се различни варианти, като топката се прехвърля към неродения още кабинет. Целта е ясна: по-малко пенсионери в бъдеще, повече работещи, с по-големи вноски към НОИ. Мисия невъзможна, поне с оглед на ситуацията днес.

„Трибуна Арсенал“, по информация от НОИ

НОВИ ЗАЛИ ЗА МЕХАТРОНИКАТА В ПГ „ИВАН ХАДЖИЕНОВ“

Нов учебен корпус за специалността „мехатроника“ бе открит в ПГ „Иван

Кмет на община Казанлък Галина Стоянова, бивши директори на училището наче-

ската програма на „Арсенал“ за търсене на млади и перспективни кадри.

шев. Откриването на новата специалност бе подкрепено също и от фирмите „Хидро-

които подкрепят усилията на училището да се възроди като професионално учебно заведение, подготвяще качествени кадри за машиностроенето.

В словото си кметът Галина Стоянова подчертала, че „профессионалото образование е нужно на България, тъй като икономиката се нуждае от професионални кадри в различни сфери, за да се развива. Макар доскоро на това да не се обръща внимание, фирмите и компаниите имат нужда от добре подгответи специалисти в машиностроенето. Именно училище като ПГ „Иван Хаджиенов“ подготвя тези специалисти, а бизнесът им предоставя възможност и добри условия да работят“, каза още тя.

За добрата симбиоза между ПГ „Иван Хаджиенов“ и бизнеса говори и фактът, че много от практиките са изнесени по фирмама, а самите фирми подпомагат учебния процес.

„Трибуна Арсенал“

Хаджиенов“. Събитието бе уважено от представители на местния бизнес, възпитаници на бившия Механотехникум,

ло с доайена Христо Гъдев. „Арсенал“ бе представен от инж. Владимир Чучумиев, координатор на стипендиант-

за придобивката специален принос има „Арсенал“ АД и лично неговият изпълнителен директор Николай Ибу-

кар“, „Крес Д“, „Хидропневматехника“, „Мартекс“, „Венди 101“, „Д-р Комп“, „Тексофт“ и много други,

БЕЗПЛАТНИ ПРЕГЛЕДИ ЗА РАК НА ГЪРДАТА

Хиляда жени от Старозагорско на възраст между 30 и 49 години могат да се прегледат безплатно за рак на гърдата в Онкологичния център. Кампанията ще продължи до края на февруари догодина и е насочена към четири уязвими групи: безработни, жени с физически увреждания, многодетни майки и жени от малцинствените групи.

224 жени от област Стара Загора и Сливен през миналата година са се разболели от рак на гърдата, по данни на Областния онкологичен център. Ежегодно в България около 3 800 жени получават тази диагноза. В същото време специалистите са категорични, че ранната диагностика води до качествено лечение и излекуване.

Безплатните профилактични прегледи в Стара Загора са дарени от AVON и са част от кампанията „От любов към живота“. От нея са събрани над 1,4 млн. лева, с които са закупени мамографска апаратура и седем ехографа. Миналата година те бяха дарени на болница в градовете Стара Загора, Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Шумен и Плевен. Тази година с тях ще бъдат направени над 6 900 прегледа за рак на гърдата.

Записването за безплатните прегледи за рак на гърдата в Стара Загора става на телефони:
0884 765 147, 0899 176 112 и 0878 426 933.

Прегледите ще се извършват всеки ден от 12 до 14.30 часа в Комплексния Онкологичен център и ще продължат до края на февруари следващата година.

„Трибуна Арсенал“

Футбол

При последните две играни срещи на младите футболни нареди на ДЮФШ „Арсенал“ 2000“ възрастовата група - деца, родени 2001-2002 година, загубиха от върстниците си от ОФК - „Сливен“ с 3:1.

В другата среща, играна в неделя -

2-ри ноември, на стадион „Арсенал“, юноши - младша възраст, родени 1999-2000 г., разгромиха отбора на „Ботев“ - Гъльбово с убедителния резултат 13:0.

Предстоящите срещи в края на тази седмица:

В събота - 8-ми ноември: Отборът на „Арсенал“ домакинства на ФК „Стара Загора“ за възрастите - деца и подготвителна група деца.

В неделя - 9-ти ноември, юноши - младша възраст играят своя последен мач за сезона. Те се срещат с отбора на „Берое“ на едноименния стадион в областния град.

Мирян Маденджиян

Обява

arsenal®

Поради увеличаване обема на работа „Арсенал“ АД набира работници за дългосрочен ангажимент на трудов договор за следните професии:

- **оператори на преса метал;**
- **монтажници боеприпаси;**
- **шлосери;**
- **оператори на металорежещи машини с ЦПУ;**
- **настройчици.**

За позициите могат да кандидатстват и пенсионери с опит и стаж в „Арсенал“. Работи се на 8-часов работен ден, редовна смяна и на смени.

За позициите могат да кандидатстват хора със средно и по-високо образование.

Осигурен е безплатен транспорт за работещите в Завод 4 – площадка Мъглиж от населените места в района: Казанлък, Овощник, Черганово, Крън, Енина, Дунавци, Копринка и Мъглиж.

Кандидатите могат да получат необходимия комплект документи от гише „Пропуски“, централен портал, всеки работен ден от 08.00 до 16.30 часа. Предаването на документите обратно става на същото място. Справки и информация: отдел „Кадри“, тел: **0431/63133**

Хроника

Кметът на Казанлък Галина Стоянова получи приза „Човек на ХХI век“, връчван ежегодно от Сдружение „Произведено в България“. Стоянова получи наградата в раздел „Държавно управление“, заедно с кмета на Сливен ген. Кольо Милев. Призовете се връчат за 13-ти път и са оценка и признание за хората, които живеят, работят и създават в условията на съвременна България. лично вицепрезидентът на Република България Маргарита Попова връчи наградите на отличените - грамоти и статуетки. Освен двамата градоначалници, призове получиха няколко български предприемачи в различни сфери, лекари и млад дизайнър от Бургас. Церемонията се проведе в резиденция „Бояна“ в присъствието на много видни общественици, сред които Тиверополският епископ Тихон, архиепископ Герасим, както и проф. Андрей Пантев, който поздрави присъстващите за „заразителния им ентузиазъм и смелост, независимо от условията за правене на бизнес у нас, да работят и да осигуряват бъдещето на страната, защото именно това ги превръща в успешни българи“. При получаването на приза кметът на Казанлък Галина Стоянова заяви, че приема наградата от името на съгражданите си, които ѝ се доверяват да върват заедно напред и „Казанлък да стои все по-уверено на картата на България“. Преди официалната церемония община Казанлък се представи със свой щанд, рекламиращ културно-историческото наследство на Розовата долина, розови продукти и специална изложба. Вицепрезидентът Маргарита Попова бе възхитена от видяното.

* * * * *

Шеметен спектакъл, зареден с много настроение и смях, беляза бенефиса на талантливата казанлъчанка - актрисата Гъльбина Михайлова. В предпоследния ден на октомври тя събра приятели и почитатели на своя спектакъл „Гъльбина и приятели“. На сценичния си рожден ден Гъльбина събра група „Грамофон“, танцьорите от балетнотанцов център „Грация“ и от СК „Роза“, неостаряващия Христо Кидиков, за да „почерпи“ своята върна публика.

* * * * *

13-ят Есенен салон на казанлъшките творци бе открит през седмицата. Техните произведения могат да бъдат видяни до края на месеца в Художествената галерия на Казанлък. Тази година арт форумът събира 85 творби на 38 казанлъшки автори, като жури е селектирали 55 платна, 9 скулптури и един релеф. Наградата от тазгодишния Есенен салон отиде при младата художничка Яна Христова за нейната творба „Къщата на песните“.

* * * * *

Два века навърши училището в село Енина. Достопочтеният юбилей бе честван с подобаваща програма, чиято кулминация бе откриването на паметник на създателя на училището Онуфрий Хилендарски, който през 1814 година открива в бащината си къща ново за времето училище, в което се преподава на български език. Юбилеят събра родолюбци от близо и далеч, видни ениинци, просветители, хора на духа.

* * * * *

Двустранен бизнес-форум между представители на бизнеса в Казанлък и Украйна, който да се проведе в рамките на Празника на розата –Казанлък 2015 - за това се договориха по време на посещението в Казанлък на извънредния и пълномощен посланик на Украйна в България Н. Пр. г-н Микола Балтахи и кметът на община Галина Стоянова. По нейно предложение през 2015 г. в Казанлък ще бъде проведена двустранна бизнес-среща с участието на украински компании и фирми в община Казанлък. В хода на разговорите посланик и кмет се договориха и да започне процедура за осъществяването на контакти с подходящ украински град, с който Казанлък да се побратими.

* * * * *

Само 2 банки са подали оферти да кредитират Общината с 4 млн. лева в обявения конкурс. Общината търси тези пари в заем, за да се разплати с предприемача Тодор Колев и фирмата „Тракия трейд“, която осъди Общината в Арбитражния съд на РБ за пропуснати ползи заради нереализирано строителство. Банките, които са подали документи за участие в конкурса, обявен по ЗОП, са Societe Generale Експресбанк и Общинска банка. От коя банка община ще изтегли кредита, който ще се връща 5 години, ще реши този месец специална комисия. За срока, в който Общината ще изплаща кредита, ще натрупа и близо милион лева за лихви. В същото време расте и неплатеното й към момента задължение към „Тракия трейд“ заради ежедневните лихви, които се начисляват към главницата от 3,2 млн. лева, като към момента общият размер на задължението е надхвърлило 4 млн. лева.

Деляна Бобева

РАЙОН	Дата за извършване на геодезически измервания и означаване на граници на поземлени имоти	ОПИСАНИЕ НА ГРАНИЦИТЕ НА РАЙОНА
РАЙОН 501	10.11.2014-19.01.2015	ж.к. Васил Левски, кв. Г.С.Раковски, кв. Абаята, кв. Запад, кв. Манастира
РАЙОН 502	08.10.2014-08.12.2014	кв. Бузлуджа, кв. Розарума, кв. Къренски, кв. Прогрес, кв. Пролет, кв. Стадиона, кв. Стефан Караджа, кв. Казанлъшка роза, кв. Хаджи Димитър
РАЙОН 503	10.01.2015-20.02.2015	парк Тюлбе, местност Дерелик
РАЙОН 504	08.10.2014-08.12.2014	кв. Манастира, кв. Новенски, кв. Калпакчийски, кв. Родина, кв. Христо Ботев
РАЙОН 505	10.11.2014-19.01.2015	кв. 1-ви май, кв. Тракия, кв. Кармен, кв. Павлов мост, кв. Изгрев, ж.к. Изток
РАЙОН 506	24.11.2014-19.12.2014	кв. 1-ви май, кв. Кулата, местност Люляк
РАЙОН 507	10.01.2015-20.02.2015	Минерални бани

График за извършване на замерванията за изготвяне на кадастралната карта на Казанлък

Футболен лексикон

Близо 90 са вече младите футболни надежди в ДЮШ ФК „Арсенал 2000“. Много от тях са многообещаващи вече бъдещи футболни таланти и имена. От този брой започваме да ги представяме в специалната ни нова рубрика. С ясната надежда, че ако сега са просто деца, които обичат футбола, един ден много от тях ще са голяма новина.

Трите имена:

Кенай Сенай Алим

Години:

15

Училище:

СОУ "Екзарх Антим I"

От колко време играеш в „Арсенал“?

3 години

Като какъвъз?

Нападател

Любим играч, любим отбор?

Ван Перси, „Манчестър Юнайтед“

Какъв искаш да станеш?

Футболист

Онлайн жалби

Гражданите на община Казанлък вече могат да подават жалби и сигнали до обществения посредник на Казанлък Гинка Щерева по електронен път. Това става възможно, след като бе активиран банерът „омбудсман“ на сайта на Общинския съвет.

Адресът за жалбоподателите е:

<http://www.kazanlak.bg/index.php?p=ombusman>

В обособена форма гражданите могат да опишат проблем, да посочат органа, администрацията и лицето-адресат на жалбата и краткото си искане и да го изпратят онлайн до Щерева.

Професор Пантелей:

днешните будители спят

Съвременната интелигенция, както преди 10 ноември, е много угодническа

Казвате, че се мразим хоризонтално. Затова ли сега животът ни е такъв или исторически просто така се стекоха обстоятелствата?

- И двете. Не трябва да

Професор по история, дългогодишен преподавател по Балканска история в Софийския университет. Народен представител от гражданска квота на Коалиция „За България“ в 3 последователни мандата на Народното събрание. Носител на наградата „Голям Платонов Нобел на века“ за 2002 година на Световната академия „Платон“. Автор на около 40 книги и над 300 публикации на български, английски, руски, испански, немски език. Проф. Пантелей бе гост на 13-тата церемония за връчване на годишните награди „Човек на 21 век“ на сдружение „Произведено в България“, където произнесе заключителната реч. Церемонията се провежда в резиденция „Бояна“ в навечерието на Дения на народните будители.

забравяме, че никой не е виновен за нашите балкански национални нещастия. Ние направихме глупостта да воюваме срещу 4 държави през 1913 година и наши съседи. Ние направихме глупостта да се съюзим с Турция, тогава беше много резонно това, но не и перспективно. Ние направихме идеята, че искаме всичко или нищо. Не знам дали ви е известен този факт, че и в парламентарни дебати, и в българската преса през 1915 година, малко преди да се включим в Първата Световна война, има фрази като: „България не може без Солун. България не може без Одрин. България не може без Ксанти“ и други. Оказа се, че може. С други думи, колкото и да са враждебни нашите съседи към нас, никой не отрича, че много сме страдали заради тях, макар че и ние сме им нанесли много по-малки, но реални страдания - наша-

та глупост ни доведе до това. Както и нашата глупост да бъдем най-верните съюзници на великия Съветски съюз и сега да бъдем обявени като най-американофилската нация в Югоизточна Европа, кое-

ния.

И къде в този ред, професоре, е днешната ни интелигенция, къде са днешните будители?

- Днешните будители спят, да го кажа деликатно. Ако някога е имало будители, то те са рискували, ако не живота си, то скромния си „комфорт“, при положение, че са живели в килии, скромни къщи. А днешните будители, ако има такива, то те живеят много комфортно. Твърде комфортно, бих казал. Те предпочитат да се докарват на властта, отколкото да развеят флаг, знаме, да не говорим за кама и книга. И това е драмата на съвременния ни живот. Не знам какви са днешните будители, аз не се смяtam за такъв, но има голяма драма, че съвременната интелигенция, както преди 10 ноември, е много угодническа.

Тя къде е всъщност? Не е в политиката, но е с политиката.

- Точно така. Безуцен израз. Кажете ми кой от великите писатели преди 10 ноември не беше ухажван от властта? Йордан Радичков ходеше на лов с Тодор Живков. Този велик мъченик Георги Марков

Зашто?

- Защото не знаем кой ще дойде. Знаете ли колко прекрасно беше, когато дойде царят. Тогава рекохме: ето идва един неутрален човек-спасител, с извинение, майната му и прочие. Ами той назначи Нина Чилова за министър на културата.

...и за пореден път властта „приспа“ интелигенцията, като й се присмя в очите?

- Искам да ви кажа, че българската интелигенция винаги е била съпричастна с тоталитарните режими. Българската интелигенция не е особено порядъчна част.

А здравословно ли е за държавата ни тя да става част от управлението й?

- Досега така беше и ето докъде ни докара това. Не искам да споменавам имена, нито творчество, но имаше членове на ЦК, министри и какви ли не сладки длъжности за интелигенцията.

Тогава имаме ли нужда от такива „духовни“ будители?

- Не, нямаме. Защото тези

На какво прилича сега България?

- На противно докарвачество, каквото е било в България след 1947 година, когато изведнъж всички стават съветофили, русофили. Един пример ще ви кажа: Елин Пелин, Александър Балабанов, безспорно талантливи хора, които обаче са получавали непрекъснато храна от царската кухня, така да се каже, по домовете си. След 2 месеца същите тръгват с един камион по улиците, на който пише: „България – за Република!“. Хайде да се подсетим: колко познавачи и проповедници на комунизма от катедрата по „Научен комунизъм“ и от АОНСУ сега станаха антикомунисти. 80 на сто! И получават доста щедри субсидии от чужбина. Просто се чудя защо американците им дават толкова пари, след като те и без друго щяха да се издокарат!

От нов Ивайло ли имаме нужда днес или от нов Симеон Велики?

- От нов българин! Не знам дали Симеон Велики или Ивайло, или Стамболов, Бенковски. Имам усещането, че ще умрем като роби или ще живеем по-

Професорът е страсен почитател на Розовата долина и красивите неща в нея

- също. Имаше награди, конгреси, нямаше нищо по-подмазваческо от това Тодор Живков да говори на конгреса на писателите. Аз имам малка надежда, след време може би ще стане, но в момента те се ослушват. „Будителите“ се ослушват. И вие, и аз също се ослушваме.

„духовни“ будители нямат същия авторитет. Нека да напомня, че „О, неразумний юроде“ означава „О, неразумний малоумник, плюс-минус“. А това да го кажеш, макар и в Хилендарския манастир, трябва храброст я няма. Всичките ни писатели, колкото и да са, се съобразяват с конюнктурата. Както и преди.

бедно, като достойни хора. Как да ви кажа по-деликатно. Аз съм пессимист. Тогава, когато простаци раждат простаци и възпитават простаци, които се докарват на турци, цигани, американци, руснаци и прочие, тогава не знам какво ще стане с нас.

Деляна Бобева

МАРА ЙОСИФОВА

ПРИЛОЖНИЧКАТА ОТ КАЗАНЛЪК С ДУША НА ПОЕТ

Вродния Казанлък. Мария Костадинова Йосифова, по-известна като Мара Йосифова, е родена на 15 февруари 1905 г. в Казанлък. Завършила педагогическата гимназия в родния си град през 1924 г. Майка ѹ Анастасия е шивачка на модни за онова време облекла. Цветовете, десените, кройките... са истинско опияние за момичето с бо-

години /1940 – 1943/ специализира художествен текстил при проф. Едуард Йозеф Вимер-Бизгрил и стенен килим и фреско при проф. Фердинанд Андри. **Завършен живописец.** В края на 30-те и през 40-те години Йосифова се изявява като живописец, с оформен интерес към френския фовизъм – течение в модерната живопис, в което наситени-

Мара Йосифова

/1905 – 1996/ е едно от най-популярните имена на големи майстори в националното ни приложно изкуство. Богатото ѹ и оригинално творчество има определяща роля за бързото развитие на художествения текстил у нас и за световното признание на съвременния български гоблен. Йосифова създава ръчно рисуван и печатан текстил и проектира десени за текстилната промишленост. След 1968 г. работи предимно в областта

на стенния килим – ръчна изработка, в гладка класическа техника на вертикален стан. Голяма част от нейното изкуство е вдъхновено от българското народно художествено наследство и следва националната културна традиция. Мара Йосифова е сестра на художника Йосиф Йосифов, снаха ѹ е художничката Тодорка Йосифова, нейна племенница е художничката Мария Йосифова.

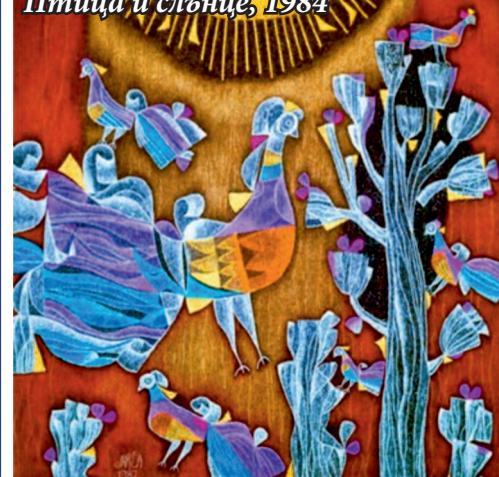
гато въображение и талант, все още не подозираше, че съдбата му завинаги ще бъде свързана с багрите, с възхитата от народните традиции, които то ще превърне в идеи за силна и въздействаща приложна естетика. Учителят по рисуване Станю Стаматов открива рядката дарба на Мара и я убеждава да замине да учи в Академията. Творческата си съдба обаче тя дължи на именития художник от Казанлък Иван Милев. Именно той определя пътя ѹ като творец. Половин век по-късно тя ще сподели: „Много ми помогна Иван Милев, с когото бяхме добри приетели. Преди да се явя в Академията, той ми казваше – никаква живопис, ще запишеш приложно изкуство. Тогава за първи път видях изложба и то бе неговата, уредена в кино „Модерен театър“.

Другите учители. Мара Йосифова се вслушва в съветите на своите учители и заминава за столицата. За да си осигури пари за следването, тя работи в копринената фабрика на Атанас Ацев в Княжево, където бъдещата приложничка придобива безценен опит за производството на десенирани тъкани. Тази дейност грабва сърцето ѹ, тя се посвещава на това изкуство и завинаги остава влюбена в него.

През 1931 г. завършила Художествената академия, където учи в приложния отдел на проф. Стефан Баджов. Спечелва Хумболтова стипендия за изкуство и заминава за Австрия. В Академията за приложни изкуства във Виена в продължение на три

те и интензивни цветове са основни изразни средства, а реалистичната картина се превръща в декоративно пано. Първите си участия в изложби в България и чужбина Мара Йосифова прави през 1935 г. с живописни платна. От следващата годи-

Птица и слънце, 1984

на участва във всички Общи художествени изложби на приложните изкуства, става член на Дружеството на новите художници. Създадените в този период картини са от областта на пейзажа, натюрморта и портрета: „Пейзаж в София“, „Портрет на проф. Цоневски“, „Дамски портрет“, „Портрет на М. П.“, натюрморти от 1943 – 1947 г. и др. Те я представят като художник на живопис - деликатна и богата на нюанси.

Изкуството текстил. Същинските амбиции на Мара Йосифова са преди всичко в областта на текстила. През 1954 г. тя посещава Китай и се запознава с китайската традиция в художествения текстил. Творческата ѹ енер-

гия се насочва към необятния свят на десените за платове. „Интересите ѹ към стариите традиции на приложните изкуства /килимарство, шевици, керамика, иконопис, дърворезба и т.н./ и нейната лична оформена съвременна стилистика слагат началото на едно ново направление в българския текстил. Столиците ѹ проекти и ръчно десенирани декоративни платове оформят един нов свят, в който тя дава воля на свое то въображение, живописна дарба, чувство за естетика, усет за ритмика и възглед за модерна форма“, пише за нея доц. д-р Марин Добрев, директор на Художествената галерия в Стара Загора. Десетки от нейните проекти са веднага реализирани в текстилните предприятия в страната. През 1955 г. тя получава златна значка на СБХ. За тези ѹ умения Атанас Нейков ще напише през 1965 г.: „Ако останеш сам в приказната гора от накачени платове, рисувани от нея, ще откриеш света на поет. Десенът на нейния плат го прави не само „хубав плат“, а произведение на изкуството....“.

Стенният килим. Първите крачки на съвременния български стенен килим са направени през втората половина на 50-те години на миналия век, когато Комитетът за приятелство и културни връзки с чужбина представя в София изложби на френския гоблен. Гобленът е декоративна картина, изтъкана или бродирана. Нишките могат да бъдат от боядисан памук, коприна, вълна и даже от сребро и злато. Древният Египет се счита за родина на стенните пана. В Европа, освен за украса, те били отлично средство за изолиране от студ. Късното название „гоблен“ идва от фамилията на братята Гоблен, собственици на килимарска работилница, основана в Париж през 1601 г. У нас това изкуство се свързва с името на немския гобленар Якоб Ви-

лер, основал в Берлин работилница през 1893 г. Работата му вървяла много добре, но пожар унищожава всичките му модели. Принуден да започне от нула, той обикналя клиентите си, заснема гоблените и продължава работата си. Най-големият му пазар се оказва България, така той спасява бизнеса си.

Мара Йосифова е сред първите, които правят началните сигурни крачки за превръщането на този занаят в изкуство. Сюжетите са от българската митология и приказната традиция.

Свят със самостоятелен живот. От ранните процеси в развитието на съвременния български гоблен Йосифова преминава и през динамич-

ното утвърждаване в различни направления на това приложно изкуство. Заслугата ѹ за неговите успехи, както у нас, така и за международното му признание, е огромна. Тя успява да намери онази модерна форма на изразителност, която да придае универсалност на възприема-

„Заслужил художник“, а три години по-късно – с „Народен художник“. За гоблена „Зелената птица“ през 1976 г. получава наградата на родния си град „Иван Милев“. През 1995 г. получава награда за цялостно творчество на Фонд „Поддържане на изкуството в България“.

Празник, 1986

нето му из различни краища на Европа и света. Творбите ѹ са свързани с народностните традиции чрез сходния композиционен и цветови лаконизъм, чрез отношението към материала и техниката. Следващите десетилетия от живота на приложничката са посветени на това. В стенния килим тя намира истинско удовлетворение от играта на форми и багри, на познати и измислени от нея символи, от съвременната връзка между човека и природата, между традициите и модерното. Така се появяват емблематичните за този период /1964 – 1975/ „Движение“, „Белият конник“, „Соната 113“, „Музика“, „Пролетна песен“, „Приказка“, „Жена и птица“, „Българско ноктюрно“, „Зелената птица“ и др. Изкуството на М. Йосифова е преди всичко изкуство на пространствени стойности, то се превръща в свят със самостоятелен живот, една завършена действителност със свои естетически закони, със своя нравствена и човешка територия. Творческата ѹ енергия е впечатляваща, успехите ѹ – също. Тя става член на УС и на Художествения съвет на Съюза на българските художници, а от 1975 до 1980 г. преподава художествен текстил във факултета за приложни изкуства на Националната художествена галерия в София откри изложба на приложното изкуство „Тогава и сега“ – в нея ярко бяха открени творбите на Мара Йосифова. През април 2014 г. Художествената галерия в Стара Загора показва произведения на най-големите майстори на съвременния български гоблен, класици в изработването на стенни килими у нас, спечелили и международен авторитет. На първо място сред именитите ни майстори бе откроено името на казанлъчанката Мара Йосифова.

Днес. Нейни произведения притежават: НХГ в София, художествените галерии в Ямбол и Казанлък, БНТ, НДК, обществени организации в страната, както и българските посолства в Германия, Австрия, Полша, много частни колекции и др. През 2009 г. Националната художествена галерия в София откри изложба на приложното изкуство „Тогава и сега“ – в нея ярко бяха открени творбите на Мара Йосифова. През април 2014 г. Художествената галерия в Стара Загора показва произведения на най-големите майстори на съвременния български гоблен, класици в изработването на стенни килими у нас, спечелили и международен авторитет. На първо място сред именитите ни майстори бе откроено името на казанлъчанката Мара Йосифова.

Мария Рашкова

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:
Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: 0882 98 70 14, e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Мария Рашкова: 0882 98 70 12; **Петрова Петрова:** 5 74 55